

ומדרשת הכתובים למדנו שעל כל שינוי בגדים טובל, וממילא נמצא שטובל חמש טבילות (תוס' ישנים; ריטב"א).

מאידך, יש שכתבו ש'גמיר' אינו הלכה למשה מסיני כלל (ראה חוות יאיר קצב, ומרומי שדה בדעת הרמב"ם), אלא שנמנו וגמרו שיש חמש טבילות ועשרה קידושים, לפי דרשת הכתובים בסוגייתנו שטובל בשינוי בגדים, ולפי הכתובים המובאים להלן (עא, א), המלמדים שהפסוק נאמר שלא כסדר (שיח יצחק להלן ע"ב, בדעת הרמב"ם).

חֲמֵשׁ טְבִילוֹת. שארבע מתוכם מדאורייתא, והראשונה מדרבנן [לרבי יהודה (לעיל כח, א) שטבילה זו 'סרך טבילה' היא זו, ראה רש"י להלן (ע"ב ד"ה סרך)], שבהלכה למשה מסיני לא נאמר כלל מנין הטבילות, אלא שלפי החשבון, נמצא שטובל חמש טבילות ביום זה [כדברי תוס' ישנים המובאים לעיל בסמוך] (תוס' רעק"א ג, 1).

ויש סוברים, שגם הטבילה הראשונה בכניסה לעזרה היא מדאורייתא ביום הכיפורים אפילו לדעת רבי יהודה (ראה בבאורנו לעיל ל, א ד"ה סרך). ואף לדעת הראשונים (ראה ריטב"א לעיל יב, ב) בשם הרמב"ן [שחובת הקרבת התמיד אינה מוטלת מדאורייתא על כהן גדול, מכל מקום מדאורייתא עליו לטבול ולעשות עבודה כלשהי בעבודת התמיד בשביל מצות חמש טבילות (ראה חזו"א אור"ח קכו, ג, וכע"ז במקדש דוד קדשים כד, ז).

וְעֶשְׂרֵה קִידוּשִׁין. זה לא נאמר במפורש בהלכה למשה מסיני, אלא נלמד מההלכה ומדרשת הכתובים שיובאו להלן בסוגיה (רעק"א).

כִּף וּמִחְתָּה בְּכַגְדֵי לֶבַן, תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבָיִם בְּכַגְדֵי זָהָב. שיש להקדים את הוצאת הכף והמחתה לתמיד של בין הערביים (ראה תוס' ישנים לקמן ע, ב), שהרי היה ראוי להוציאם עוד בטבילה הקודמת, אלא שמאחרים אותה מעט בשביל מנין הטבילות והקידושים (מנחת אברהם לקמן עא, א). אכן, יש תנאים שחולקים על ברייתא זו, וסוברים שהקרבת תמיד של בין הערביים היתה בטבילה השלישית (ראה רמב"ם עבודת יום הכיפורים ב, ב, ומרכבת המשנה שם, ורמב"ן ויקרא טז, כג, ע"פ ירושלמי), שהוצאת הכף והמחתה אינה עבודה, ויש לאחרה ככל הניתן, ובלבד שיתקיימו חמש טבילות ביום זה (רמב"ן שם).

ומבואר במשנה להלן (ע, א ובגמ' שם), שבטבילה זו [האחרונה] היה מקטיר את הקטורת ומטיב את הנרות ומקריב תמיד של בין הערביים. ובזמן הקרבת המוספין נחלקו התנאים.

וּפְשֵׁט וְרֹחֵץ וְרֹחֵץ וְלָבַשׁ. שתיבת 'רוחץ' נדרשת גם על הפשיטה האמורה לפנייה וגם על הלבישה האמורה לאחריה (רש"י), וכיון שלמדנו שהטבילה שבין בגדי לבן לבגדי זהב טעונה שני קידושים, הוא הדין שהטבילה שבין בגדי זהב לבגדי לבן טעונה שני קידושים, שאין לחלק בין הטבילות, כפי שנדרש מהכתוב להלן בגמ' לענין חובת טבילה, והוא הדין לענין קידושים (ריטב"א להלן ע"ב).

בְּמָקוֹם שְׂאִיִן טְעוֹן טְבִילָה טְעוֹן קִידוּשׁ. שסובר כדעת רבי יהודה לעיל (ל, א) שאין חובת טבילה קודם עבודה בכל ימות השנה אלא מדרבנן (רש"י וריטב"א).

מָקוֹם שְׂטָעוֹן טְבִילָה אֵינוֹ דִּין שְׂטָעוֹן קִידוּשׁ. ואין לומר שאדרבה, כיון שטובל את כל גופו, מה התועלת לחזור ולקדש שוב רק את ידיו ורגליו, שהקידוש שונה בכך שצריך לעשותו דוקא במים קדושים, מה שאין כן בטבילה (תוס' ישנים ותוס' רא"ש).

אֵלָא לְרַבְּנָן תְּשַׁעָּה הוּוּ, שלמרות ששינוי במשנה להלן (ע, א) שהיה מקדש ידיו ורגליו לאחר פשיטת הבגדים בפעם האחרונה, סברה הגמ' שקידוש זה אינו בכלל עשרה קידושים, שאינו לצורך עבודה (יד דוד), וסברה הגמ' שאינו נעשה במקום קדוש, ומשיבה הגמ' שגם קידוש זה נעשה במקום קדוש [וכלשון הגמ' עביד ליה 'התם'] (שיח יצחק). עוד יש לפרש, שסברה הגמ' שהקידושים שבמנין עשרת הקידושים נעשים יחד עם חמש הטבילות [לפני הטבילה ולאחריה], ואילו קידוש זה אינו קשור לטבילה (שיח יצחק, ע"פ לשון רש"י 'עשרה קידושים לחמש טבילות').

לְמָה הוּא פָּא, שלא כתבה תורה מה יעשה שם (רש"י), שהנאמר בהמשך הפסוק 'ופשט את בגדי הבד וגו' והניחם שם' בהכרח אינו מתפרש כפשוטו, שייכנס לקודש הקדשים רק בשביל לפשוט בגדיו, ולהניחם שירקבו שם, ויעמוד ערום בהיכל ה' (ראה תוס' ישנים ורמב"ן ויקרא טז, כג. אך ראה תוס' ד"ה ואי).

לְהוֹצִיא אֶת הַכֶּף וְאֶת הַמִּחְתָּה, שהשאינם בקודש הקדשים (רש"י). ובהכרח הפסוק קיצר בלשונו, וכך ביאורו: 'ובא אהרן אל אהל מועד' לצורך הוצאת הכף והמחתה שאינה מוזכרת בפסוק, 'ופשט את בגדי הבד' אחר צאתו (רמב"ן ויקרא טז, כג). ואין זו 'ביאה ריקנית', לפי שדבר מגונה ומאוס הוא להשאירם כך בקודש הקדשים (חזקוני ויקרא שם). ונקט הכתוב שהביאה היא 'אל אהל מועד' ולא 'אל מבית לפרוכת', ללמד שחייב לעבור דרך אהל מועד [ההיכל], ואינו יכול להיכנס לקודש הקדשים דרך כניסה אחרות [שאליו בשאר הכניסות של יום זה, אין צורך לחדש את זה, שהרי פשוט שעליו לעבור דרך ההיכל, עם הגחלים והדם] (משך חכמה ויקרא שם).

נְאֻמְרָה עַל הַסֹּדֵר. אכן לקמן (עא, א) הוסיפה הגמ', שמופסוק זה ואילך נאמרו דברים נוספים שלא כסדר.

חִוֵּץ מִפְּסוּק זֶה, שכיון שעסק הכתוב בעבודתו בבגדי לבן, סיים את הענין, אף שאין זה סדר עבודתו בפועל, שכן הוא דרך הכתובים שמסיימים את הענין שהתחילו בו (רמב"ן ויקרא טז, כג). ועוד, שעיקר הפרשה נאמרה לאהרן הכהן [ולא לכהנים גדולים הבאים אחריו], שהותר לו להיכנס בכל ימות השנה לקודש הקדשים כשהוא עושה את סדר העבודה האמור בפרשה, והוא היה עושה כסדר המקראות, ולא היו לו אלא שלש טבילות וששה קידושים, ששינוי הסדר הנלמד מההלכה של חמש טבילות ועשרה קידושים נאמר רק ביום הכיפורים (קול אליהו שם. אך ראה רש"י שם פסוקים ב-ג, שגם לאהרן הותר רק ביום הכיפורים).

וכיון שהוצאת הכף והמחתה נעשית שלא כפי הסדר האמור בתורה, אם שינה את הסדר והקדים או אחר את ההוצאה, מה שעשה עשוי, בשונה משאר עבודות היום שלגביהן דרשו [לקמן (ס, א)] מהכתוב 'חוקה', שהמשנה מהסדר המפורש בפרשה, לא עשה ולא כלום (ח' מן ר"ז הלוי, ע"פ תוספתא ג, ד). ויתכן עוד, שמעיקר הדין צריך רק לדקדק שהוצאת הכף והמחתה תהא לאחר שיעבוד בבגדי זהב, בשביל מנין הטבילות והקידושים, ואין צריך להקפיד על הסדר המדויק (ראה שם ע"פ רש"י כאן, ורמב"ן לקמן ע, א).

גְּמִירֵי - הלכה למשה מסיני (רש"י), המשלימה את דרשת הכתובים [המובאים להלן בגמ'], שמהכתובים לא למדנו אלא שצריך לטבול בשינוי בגדים, ובהלכה נאמר מנין הטבילות (ראה תוס' ד"ה גמירי). ויש מפרשים, שבהלכה לא נאמר מנין הטבילות כלל, אלא נאמר רק שיש לשנות את הבגדים חמש פעמים,